

รายวิชา คนตรี

เรื่อง การบรรเลงเดี่ยวและการรวมวง

รหัสวิชา ศ22103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้สอน ครุภัณฑ์วัน ทองทิพย์

ประวัติความเป็นมาของขลุ่ยเพียงออ

ขลุ่ยเพียงออ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า
ที่โบราณที่สุดชนิดหนึ่ง มีความนิยมในการเป่า
มาช้านาน ขลุ่ยเพียงออเป็นเครื่องดนตรีที่ใกล้ชิด
กับคนไทยมากที่สุด

ส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

ขลุ่ยไทยทุกชนิดมีส่วนประกอบที่คล้ายคลึงกัน
มีชื่อเรียกเหมือนกัน ผู้ที่จะฝึกหัดขลุ่ยเพียงออ
ควรรู้ไว้และสามารถเรียกได้ถูกต้อง
ขลุ่ยเพียงอมีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

1. **เลาขลุ่ย** หมายถึง ลำตัวของขลุ่ยมีลักษณะเป็นหลอดกลมยาว ภายในกลวงตลอด ซึ่งทำด้วย ไม้รวก ไม้ชิงชัน หรือวัสดุอื่น ๆ

2. **ดาก** คือ ส่วนตรงปลายด้านที่ใช้เป่าของขลุ่ย ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง หรือไม้เนื้อแน่นละเอียด เหลายาวประมาณ 2 นิ้ว ให้กลมพอดี กับขนาดรูในของท่อเลาขลุ่ย ปาดด้านในหนึ่งออก

ส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

3. **รูปากเป่า** เป็นรูที่เกิดจากการปาดดาบข้างหนึ่งของดากขลุ่ย ออกเล็กน้อยสำหรับปากเป่าและทางเดินของลม ออกไปทะลุตรง รูปากนกแก้ว ซึ่งปลายสุดของไม้ดากจะปาดโค้งงอคล้าย ปากนกแก้ว ลมจะเปลี่ยนทิศทางทำให้เกิดเสียงดัง

ส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

4. **รูปากนกแก้ว** อยู่ตรงระดับปลายสุดของไม้ดาก ที่เลาขลุ่ย
แนวเดียวกับรูค้ำ หรือช่องปากเป่า เจาะรูเป็นรูสี่เหลี่ยมผืนผ้า
ช่องตรงข้ามกับดากปาดด้านล่างให้เป็นมุมเฉียง จะทำให้ลม
ที่ผ่านช่องไม้ดาก เข้ามากระทบกับมุมนี้เกิดการหักเหเป็นเสียง
ดังขึ้น

ส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

5. **รูค้ำ** อยู่ทางด้านหลังของขลุ่ยแนวเดียวกับปากนกแก้ว
ไว้สำหรับหัวแม่มือ มือบนอุดรูนี้ไว้รับน้ำหนักของเลาขลุ่ย
และปิดเปิด บังคับเสียงได้อีกด้วย

ส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

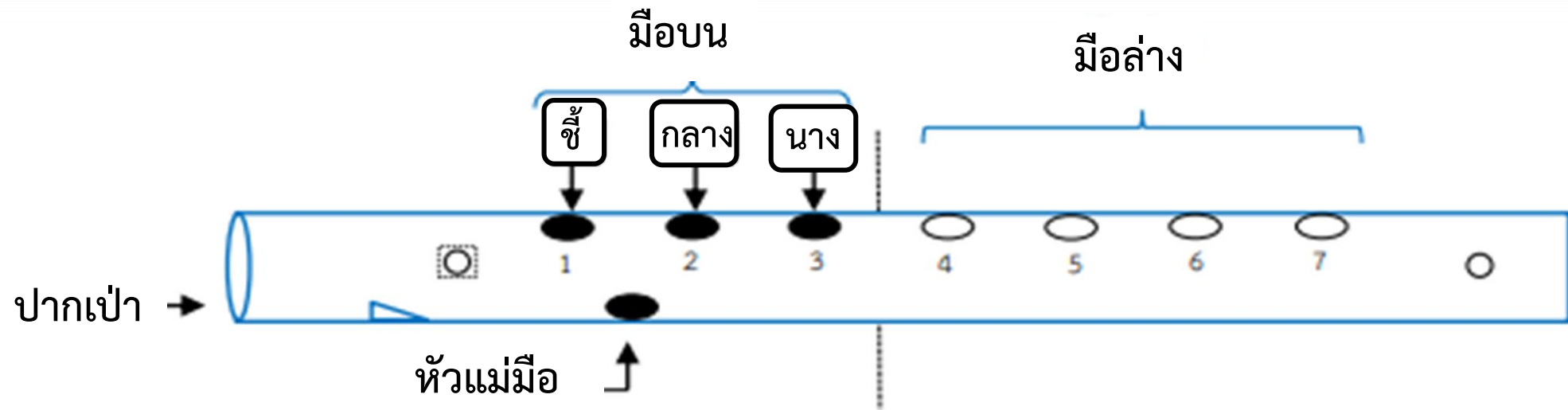
6. **รูบังคับเสียง** อยู่ด้านบนบนของขลุ่ยมี 7 รูเรียงอยู่แนวเดียวกัน แต่ละรูห่างกันตามมาตราส่วนของการผลิตขลุ่ย ประมาณ 1 นิ้ว รูเหล่านี้มีไว้สำหรับปิดเปิดบังคับเสียงให้เกิดเป็นเสียงสูงต่ำต่าง ๆ ตามต้องการ เพื่อเปลี่ยนระดับเสียงในเวลาเป่าให้เป็นทำนองเพลง

ส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

7. **รูร้อยเชือก** อยู่ทางปลายขลุ่ยด้านล่างเจาะรูทะลุตรงกันข้าม เจาะเยื้องกันมี 2 คู่ รวม 4 คู่ รูหนึ่งใช้ร้อยเชือกผูกเป็นห่วง เพื่อแขวนขลุ่ยเก็บไว้ ตามขอ ตามตะปูข้างฝาหรือเสาเรือน รูดังกล่าวมีผลกับ เสียงขลุ่ยอยู่บ้าง คือ ใช้ปรับระดับเสียง โด คือ ปีตรู 1 รู เสียงโดจะต่ำลงเล็กน้อย ถ้าคว้านรูร้อยเชือก ด้านบนให้สูงจากรูเดิมเสียง โด จะสูงขึ้นบ้าง

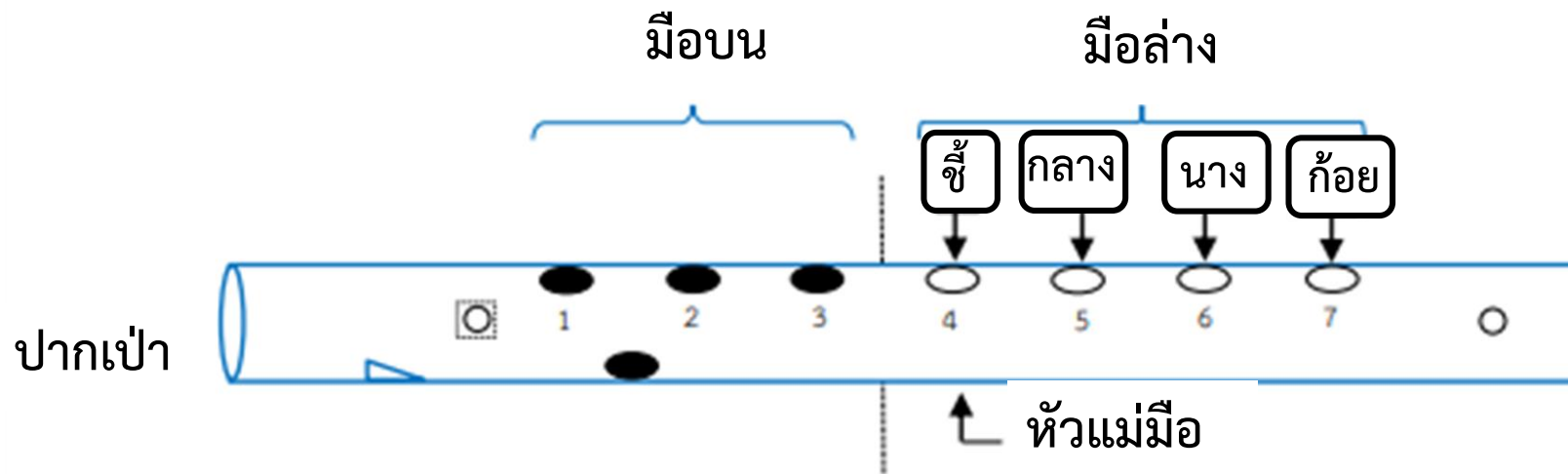
การจับขลุ่ยเพียงออ

การจับขลุ่ยเพียงออ การจับขลุ่ยเพียงออจะใช้มือซ้ายหรือมือขวาไว้บนก็ได้ตามถนัด แต่โบราณจะจับมือขวาอยู่บน มือซ้ายอยู่ล่าง เครื่องดนตรีบางชนิดผลิตขึ้นมาบังคับให้จับด้วยมือซ้ายอยู่บนมือขวาอยู่ล่าง การจะใช้มือซ้ายหรือขวาอยู่บนจึงไม่ผิด แต่เพื่อเอกลักษณ์ ควรคำนึงไว้บ้าง ในที่นี้ขออธิบายโดยใช้คำว่า การจับขลุ่ยด้วยมือบนกับการจับขลุ่ยด้วยมือล่าง ดังนี้

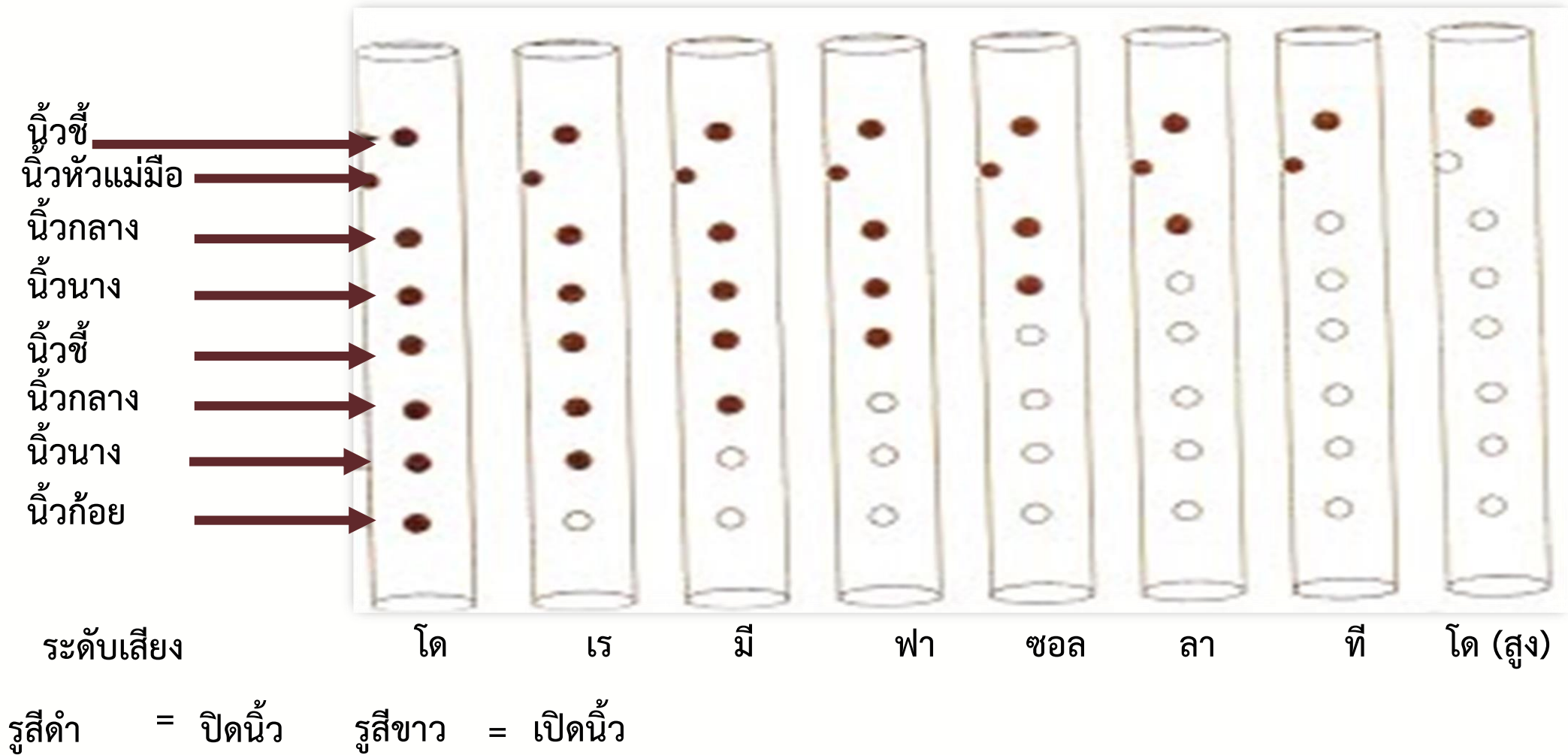
หมายเหตุ ○ เปิด ● ปิด

การจับขลุ่ยด้วยมือล่าง ก่อนที่จะจับขลุ่ยมือล่างต้องจับด้วยมือบนตามข้อ 1 แล้วจึงจับขลุ่ย ด้วยมือล่างดังนี้ นิ้วหัวแม่มือประคองขลุ่ยไว้ด้านล่าง นิ้วชี้ปิดรูที่ 4 นิ้วกลางปิดรูที่ 5 นิ้วนางปิดรูที่ 6 และนิ้วก้อยปิดรูที่ 7

การใช้นิ้วปิดรูทูกรูต้องปิดให้สนิท ไม่ให้ลมรั่วออกมาได้ จะทำให้เสียงเพี้ยน คือ เสียงจะดังไม่ได้ ตามบันไดเสียง จะดัง พู พู หรือไม่ได้เสียงตามที่ต้องการ ผู้เริ่มฝึกใหม่ ๆ จะพบปัญหานี้บ่อย แต่เมื่อได้ ฝึกฝนบ่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดความชำนาญ ปิดได้สนิท และเคยชินไปเอง

แสดงตำแหน่งเสียงและการใช้นิ้วมือปิด-เปิด เสียงขลุ่ยเพียงออ

๑.ธนินทร์ ศรีภักดิ์ บรรเลงขลุ่ย

เดือนเพ็ญ

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอบคุณสื่อวีดิทัศน์ : อ.ธนินทร์ ศรีกลิ่นดี - เดือนเพ็ญ (บรรเลงขลุ่ย)

แพร่ภาพโดย : ITknowledge Channel

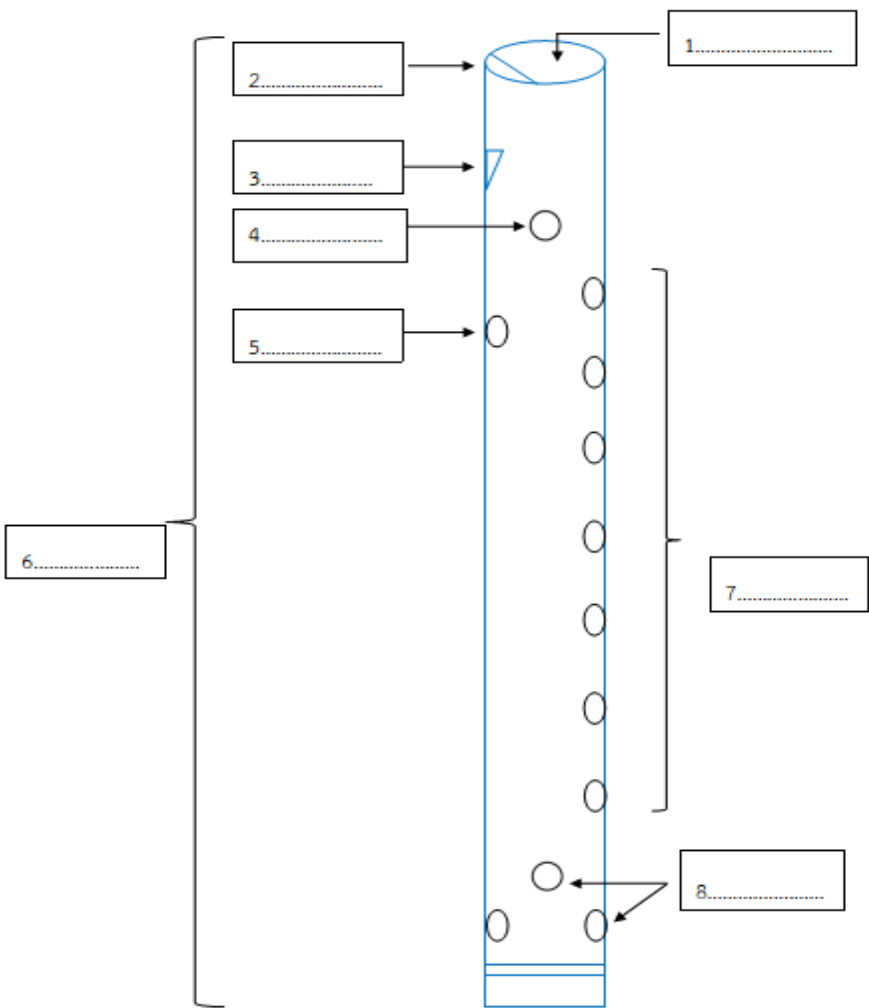
<https://www.youtube.com/watch?v=AG2gSrPCLYs&t=55s>

ใช้สำหรับสื่อการเรียนการสอน วิชาดนตรี ม.2

ใบงานที่ 2
ส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนบอกชื่อส่วนประกอบต่าง ๆ ของขลุ่ยเพียงออ ตามหมายเลขที่กำหนดให้

ใบงาน

ส่วนประกอบของ

ขลุ่ยเพียงออ

